

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

<p>Pest'a Dominica 27 iuliu. 8 augustu.</p>	<p>Va esi in fia-care domi- neca, cu portrete si alte ilustratiuni. In fia-care anu prenume- rantii capeta dóne tablouri pompése.</p>	<p>Pretiuulu pentru Austri'a pe jan.—jun. 4 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe jan.—jun. unu galbenu , pentru tablou trei sfanti.</p>	<p>Nr. 30.</p>	<p>Cancelari'a redactiunii Strat'a lui Leopoldu Nr. 33, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumeratiune.</p>	<p>Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in libra- ri'a dloru Socecu et comp. in Bucuresci.</p>	<p>Anulu V. 1869.</p>
---	---	--	--------------------	---	--	-------------------------------

Sé fondâmu teatru natiunalu!

II.

In numerulu trecutú avuramu onóre sê in-
degetâmu necesitatea unui teatru natiunalu ro-
manescu de dincóce de Carpati. Suntemu convinsi,
câ intentiunea fu primita cu placere de partea
cea mai mare a publicului romanescu, pentru aceea
ni luâmu voia a ve mai intretiené de acestu su-
jetu si in numerulu presinte, desvoltandu ideile
nóstre relative la realisarea acestei dorintie ge-
nerale.

Intrebarea principala si prima, ce ni se pune
din tóte partile, este aceea, câ de unde vomu adu-
ná fondulu necesariu pentru unu teatru?

Din contribuiuri generale, intreprinse cu se-
riositate in tóte unghiurile; din contribuiuri, la
cari sê ia parte intrég'a natiune romana. Sê-si
faca fia-care Romanu detori'a! Sê contribuie o
suma câtu de bagatela, si Thali'a romana in
scurtu tempu va avé si in imperiulu austriacu unu
templu modestu.

Sê nu ni se reflecte, câ suntemu pucini si sa-
raci! Au nu suntemu noi celu pucinu diece mi-
lióne? Au n'avemu noi destui barbati cu stare,
ómeni generosi, carii cu bucuria voru deschide
pung'a loru pentru realisarea acestei idei? Si in
fine, au nu voimú noi toti s'avemu unu teatru,
si déca voimú, au nu vomu grabí cu totii a

depune tributulu competente pe altariulu na-
tioniui?

De cumva este 'n noi insufletíre pentru in-
naltiarea natiunii nóstre, — de cumva 'n pieptulu
nostru n'a amortítu inca de totu iubirea limbei si
a natiunalitâtiui nóstre: atunce nici unulu nu se
va retrage dintre noi, si ide'a propusa, dorinti'a
generala se va realisá.

Priviti la Serbii din Ungari'a! O mana de
ómeni in proportiune cu numerulu nostru. Si, sê
vedeti, acestia au deja de multu unu teatru na-
tiunalu la Neoplant'a. Li-a datu dóra statulu
vr'unu ajutoriu? Ba. In acestu imperiu din fon-
durile comune numai germanii si ungurii au fo-
losu, — ér noi celelalte natiuni portâmu numai
greutátile. Ce e dreptu Serbii au recursu in mai
multe renduri, cerendu ajutoriu pentru teatrulu
loru, inse rogarea totu-de-una li s'a refusatú.
Diet'a Ungariei a votatu o subventiune frumosica
pentru teatrulu ungurescu; dar Serbii, carii asís-
dere cerura subventiune din cass'a tierii comune
pentru teatrulu loru, a capetatu éراسi unu res-
punsu negativu.

Cine a datu dara Serbiloru fondulu necesa-
riu pentru a poté fondá unu teatru natiu-
nalu?

Insufletírea loru natiunala.

Serbii intru adevéru sunt pucini, dar toti
petrunsi de simtiulu natiunalu, toti gata a gertff

multu pentru triumfulu causei natiunale, — si apoi insufletirea nu cunósce pedece, ea realizéza chiar si aspiratiunile cele mai temerarie.

E bine, déca Serbii din Ungari'a au pututu reusi sê-si fondeze unu teatru natiunalu, — noi romanii mai multi decâtu dînsii sê ne spariâmu chiar indata la inceputu de ide'a acést'a, si sê strigâmu fara incredere in noi, câ: „Este peste potintia?!“

Au n'ar fi acést'a unu eclatantu testimoniu de paupertate spirituala din partea nóstra? unu testimoniu ce ar atestá despre lips'a simtiului nostru natiunalu?!

Dîlele trecute cetiramu intr'unu diuarium strainu o corespundintia de la Neoplant'a. Dati-ni voia, sê vi comunicâmu in estrasu acea corespundintia!

Autorulu articolului e unu caletoriu, carele nici odata n'a fostu inca in acelu orasiu serbescu, — pentru aceea s'a miratu multu, candu la prandiu in ospetaria, diari o ladutia prevediuta de a supra cu o gaurice, prin care fía-care óspe lapedá in laintru o sumulitia óre-care.

Caletoriulu nostru intreba de unulu dintre cei presinti, câ pentru ce sunt meniti banii ce se aduna astfelu?

— Pentru teatrulu nostru natiunalu, — respunse intrebatulu, carele erá unu serbu, — in fía-care orasielu séu satu serbescu — continuà dînsulu — se gasesce o asemenea ladutia la notariulu séu la preotulu. Poporulu in tóte partile confera cu bucuria crucerii sei de prisosu, si fondulu nostru teatralu cresce pe dî ce merge. Aceste ladutii sunt sigilate, si se deschidu la finea fía-carei luni, candu apoi sum'a adunata se tramite la comitetulu centralu in Neoplant'a.

Caletoriulu remase incantatu de acést'a insufletire natiunala, si grabi a-si aduce complimentele sale in publicitate pentru natiunea sêrba.

E bine, domniloru, sê facemu si noi asié!

Sê componemu unde-va unu comitetu din barbati de incredere, carele sê fía insarcinatu a primí ofertele din tóte partile. Sê formâmu comitete filiale in tóte comitatele, cari apoi sê aiba colectanti in tóte orasiile si satele, — ca astfelu sê póta contribuí toti aceia, carii voru a concurge la infintiarea unui teatru.

Sê arangiâmu prin diletanti represintatiuni teatrale, sê dâmu baluri, concerte, tóte in folosulu teatrului natiunalu.

Sê ne adresâmu pe calea diuaristiceii câtra

fratii nostri de peste Carpati, sê apelâmu la simtiulu lor natiunalu, si sê-i rogâmu a ni veni intru ajutoriu la realizarea planului nostru, — si noi suntemu convinsi, câ dînsii voru respunde cu caldura la apelulu nostru.

Cu unu cuventu sê facemu toti pasii posibili, câ-ci numai astfelu rezultatulu va fi celu doritu de toti!

Si acuma par' câ audîmu pe onorab. nostri cetitori, intrebandu-ne câ unde sê se infintieze apoi teatrulu proiectatu?

Dupa parerea nóstre loculu celu mai acomodatu pentru acestu scopu este Brasiovulu, uniculu orasiu de dincóce de Carpati, in care elementulu romanescu e mai compactu. Romanii de la Brasiovu afara de acést'a au tóte calitátile cari militéza pentru dînsii la deciderea acestei cestiuni. Starea lor materiala, cultur'a intelectuala, si spiritulu natiunalu, gata la orice sacrificie, li-a eluptatu de multu recunoscintia, iubirea si stim'a celoralalti confrati.

Sê apelâmu dara si in cestiunea acést'a la natiunalismulu si patriotismulu braviloru nostri connatiunalisti de la Brasiovu, si dînsii de siguru nu se voru retrage „din gloriosulu locu.“

Fondatau odata unu teatru natiunalu la Brasiovu, acést'a ar servi dreptu asilu stabilu pentru artistii romani teatrali, cari se ivescu de dincóce de Carpati, si cari pan'acuma trecura in castre straine, — si peste câti-va ani amu avé o inteligenta trupa teatrala. Er' pan'atunce amu chiamá artístii de dincolo, cari ne-arú instruí o generatiune noua. Si noi suntemu convinsi, câ celebrulu nostru Millo, fondatoriulu Thaliei romane, ar acceptá bucuros invitatiunea pentru unu asemenea rol si la confratii sei de dincóce de Carpati; aru sacrificá câti-va ani din restulu laborióssei sale vietie pentru conducerea teatrului nostru, de dincóce.

Sê mai lamurimu inca o cestiune, si apoi vomu incheiá articolulu nostru!

Teatrulu de Brasiovu ar fi permanentu numai incâtu privesce localitatea; acolo s'ar infintia biblioteca teatrului, — acolo s'ar tiené costumele, vestmintele si decoratiunile; cu unu cuventu acolo ar fi „a casa;“ trup'a inse érn'a ar jocá la Brasiovu, éra vér'a ar da represintatiuni in alte orasie locuite de romani.

Éta, domniloru si fratiloru, ideile nóstre in acést'a cestiune de mare importantia! Ve rogâmu, desbateti-le, criticati-le, — si cu rezultatulu discusiuniloru dvóstre sê onorati fói'a nós-

tra, carea in acést'a cestiuone totu-de-una va deschide cu placere colónele sale ori si cui.

Iosifu Vulcanu.

LAUTARIUL*)

— Traditiune poporala. —

Diminéti'a 'n cantatori,
 'N reversatulu dioriloru,
 Intre déluri pe-o carare
 Cine fugé 'n fug'a mare?
 O nevésta duce 'n bratie
 Copilasiu frumosu la fatia.
 Ea pe dealu candu se urcá,
 Nu mai stá, ci totu cantá,
 Dar' baiatulu frumosielu
 — Ca unu angerasiu din ceriu —
 Totu plangea, adancu oftá
 Si pe mum'a o întrebá:
 Ce-mi incepi tu d'a cantá?
 Au nu vedi tu mai in josu,
 Pe-a celu plaiu, colnicu frumosu,
 Intre bradii codriloru
 Birtulu mare-a lotriloru?
 Si mi-e frica fórte tare,
 Cã nu vomu avé scapare
 De acei pré rei misiei, —
 Bata-i *Précest'a* pre ei!
 Dar nevést'a n'ascultá,
 Ci grabiá si totu cantá,
 Pan' ajunse l' acelu birtu,
 Ceriulu de l'ar fi tresnitu!
 Cã-ci veni in antea loru
 Capitanulu hotiloru,
 Ea ridea, nici câ-i pasá,
 Pe baiatu josu lu-lasá.
 Lu-lasá — si a peritu
 Intru codrulu inverdítu.
 Ér baiatulu singurelu
 Se vaitá, amaru plangea
 Cãtu padurea resuná — — —
 — — — — —
 Dar' din colo cine vine,
 Pare-mi-se nesce dîne,
 Cã-su cu plete 'naurite
 Si cu velu albu inelitate
 Cu cunune de margele,
 Ca luminele de stele.
 Aia-e *mam'a padurei*
 Cu fatagele a ei.

Ea baiatulu l'a luatú,
 Pe unu noru s'a inaltiatu,
 Pe unu noru inauritu,
 Si-éra 'n codru a peritu — —
 — — — — —

Pe unu dealu lang' unu isvoru
 In adanculu codriloru,
 E baiatulu mititelu,
 Trei fatage sunt cu elu;
 Trei fatage frumosielle
 Ca trei dalbe floricele.
 O fataga-i povestiá
 Despre luna, despre stea, —
 Despre riuri mititele
 Dalbe diori si draganiele, —
 Éra alta-i fluerá, — —
 Ventulu linu par' c'aru suflá' —
 Si a treia-lu desmerdá,
 Totu cu doine-lu adormiá.

In placere, desfetare
 Candu baiatulu crescú mare:
 Maic'a mare-a codrului
 I aduse-o lauta lui.
 Cordíle-i sunt aurite
 Din perulu ei impletite:
Un'a díce intristare,
Alt'a éra superare;
Un'a díce veselía,
Alt'a éra bucuria.
 Si baiatulu marisioru
 Ascultá cantarea loru;
 Cu o vóce de blandétia
 Dîn'a mare lu-inviétia:
Asta-e cord'a de 'ntristare
 Dar' nu díce asié tare, —
 Cã se rumpe de dorere
 Cine-aude 'ndata pere.
Asta-e ér' de superare,
 Scalda ochii 'n lacrimare.
Ast'a-e cea de veselía,
 Pentru juni de cununia,
 Cei-i îndémna sê iubésca
 Pe-ai betrani sê 'ntenerésca.
 Ér candu vrei si morti sê 'nvie
Dî cu cea de bucuria.
 — — — — —

Ascultá elu cu placere
 Apoi laut'a sie-si cere,
 Trage arculu de pletitie,
 Si incepe elu a díce;
 Antâiu reu si apoi bine
 Pana 'n rendulu lautoi vine, —
 Pan' odat'a lui cantare
 E de placu si de mirare,

*) Din colectiunea autoriului, aparuta in septem-
 man'a trecuta. Red.

Chiar' si dîn'a e 'nuimita
De cantarea-i multu iubita. — —

— — — — —
Acum ésa 'n lumea mare
Cu-a sa lauta si cantare,
Umbla, dîce 'n tergu si sate,
Cine-aude 'n palmi se bate.
Cine numai l'audîtu,
De-alu seu cantecu s' a'nuimitu.
Si se duce elu odata
Din 'templare cu-a sa lauta,
Printre bradii codriloru
Pan' la birtulu lotriloru. . . .

— — — — —
„Mei, lautare cum te chiama?
Nu te sciu a buna séma,
Dar' ce stai, te uiti la mine,
Dî, de vrei sê umbli bine. . . .“
Dinsulu dîce cum li place,
Numai ca sê-i dé lui pace. . .
Se 'nfocara lotrii 'ndata
Si cu cup'a 'n mana salta.

— Acum tonulu si-lu stramuta,
Tóta carsim'a par' câ-e muta;
Numai canteculu de lauta
In linisce adancu se vaita.
Ca o tainica oftare
Chiaru in mediu de nóptea mare.
Multi insi sunt pe langa mésa,
Vinulu toti in pace lasa
Si *Aniti'a* birtasiti'a

Nu mai cauta s' umple iti'a, —
Vai, serman'a carsimarésa,
Chiaru de tôte se uitase;
D'acea doina e uimita
Anim'a-i par' câ-e sdrobotita. . . .

— Mei, lautare frumosielu,
Én sê-mi stai, te rogu nitielu!
Nu mi-ai dîce-o doina mie
Despre dulcea-ti baiatîa ?!

— — — — —
Ér lautariulu frumosielu,
Unge arculu seu nitielu,
Suce còrd'a de 'ntristare
Si mi-incepe o cantare :
„Deminéti'a 'n cantatori
'N revarsatulu dioriloru,
Intre dealuri pe-o carare
Cine fuge 'n fug'a mare ?
O nevésta duce 'n bratie
Copilasiu frumosu la fatia
Candu ea dealulu mi-urcă
Nu mai stá, ci totu cantá.“

Carsimarés'a inuimita
Cade mórta impetrita, —
Câ-ci *Anitia* vai, de ea
La lautariu — *muma éra!*

Julianu Grozescu.

ADEVERURI MOMENTANE.

— Novela germana. —

I. Istori'a unei casatorii.

Principele Aristide Palaeologos siedea cu so-
cí'a sa de la desert. Ei locuiau cam de trei dîle
in Bruxella in otelulu lui Mr. Pachenois, cale-
torindu din Paris câtra Germani'a. Principele
ducea unu traiu reu cu princes'a. — Unu traiu
reu, precum dîceau ómenii, si unu traiu fórte
reu, precum scieau domesticii. Ei traiau la
olalta dîlele cele mai amare si viforóse. — Geor-
gin'a Valerian'a de la nunta incóces'a prefacutu
intr'o furia, ér Aristide intr'unu dracu. — O!
ei amendoi erau de multi ani totu angeri, angeri
pentru tóta lumea, inse indata ce s'au cununatu
s'au prefecutu in draci. Ei se uriau, ei se des-
pretiuiau.

Princes'a Georgina Palaeologos, de nascere
o germana, nu erá intru atát'a frumósa, câtu
placuta si gratíosa.

Dins'a avea totu-de-una unu portu de ad-
miratu cochetu, ér principele Aristide unu portu
de admiratu neglesu. Si barbatulu si muierea se
uriau intru atát'a, incâtu — precum spuneau
servitorii, ei au observatu câ odata domin'a loru
mai câ nu s'a prinsu de capu; — inse in ade-
veru erá numai atát'a, câ princés'a apucandu
intr'unu modu amenintatoriu cutítasiulu seu
de argintu cu care taiá dulcetiurile, a strigatu:
„Aristide, domni'a ta esti unu sange de cane!“
Sange de cane e nu proverbu de batjocura fórte
placutu in Poloni'a, unde s'a crescutu ea ca féta.
Ér Aristide redicandu-si punnulu, i-a respunsu:
„Ah! domni'a ta, esti unu sierpe veninosu!“
Sierpe veninosu e o esclamatune infricosiata,
usuata in Greci'a. — Si asié ei traiau intr'unu
iadu. Ea in frumsetiata cu unu vestmentu de
metasa, elu schimositu cu unu cravatu verde.

Si asié ei se uriau, pentru câ din gresiéla
s'au casatoritu — ei, dóue nature cu totulu con-
trarie. Ei au voitu a se omorí, a se asasiná, câ-
ci duceau la olalta unu traiu tristu, ticalosu. —
Au aflatu totusi in urma unu modu de scapare,
care inse erá si mai omoritoriu decâtu mórtea:
adeca despartîrea si — clevetirile lumei a supra
aceleia.

Georgin'a Palaeologos erá altmintrea fórte
nedrépta. Ea avea fórte multi adoratori, sciuti

si nesciuti, numiti si nenumiti, de unu caracteru inaltu si asemene ei. Tóta lumea sciea acést'a. De buna séma acestia erau numai adoratori; inse acést'a éra destulu de o cauza. Si langa tóte aceste Aristide totusi i lasá ei o libertate, pentru care ea trebuiá sê fia multiamtória.

lulu lui Mr. Pachenois, de a mancá la olalta prandiulu celu din urma; ér s'au asediatu la mésa intre cugete neplacute si turburatórie. La desert princés'a Georjin'a a inceputu a ride prindu cutítasiulu seu, carele lu-tienea acum in man'a sa intr'unu modu fórte nevinovatu; ér dlu adeca principele cu cravatulu verde ca pe-

ROUHER PRESIEDINTELE SENATULUI FRANCESU.

Dinsii dar s'au dusu unulu langa altulu la unu advocationu, intrebându-lu: „Domnule, déca voiesce omulu a se despartî, carea e caus'a cea mai potrivita pe care s'ar poté cine-va basa?”

— Ur'a mortala! — respunse tenerulu advocationu rosîndu.

— Bine! dîsera ei, si s'au re'ntorsu in ote-

nele inertiiei a inceputu asîsdere a ride, inse in ante de tóte a intrebatu intr'unu modu curtenitoriu: „Dómn'a mea, pentru ce ridi?”

— Pentru câ noi ne urimu! dîse ea cu espresiunea unui dispretiu neexplicabilu.

— Si eu totu pentru aceea, dîse elu. Despartîrea aduce scandalu si costéza multu, si

afara de aceste, e ceva foarte comunu, câ-ci cine nu se despartiesce adi?

— O, eu potu remané muierea domniei tale, déca dta vei fi in Paris, pana ce eu voi caletori prin Germani'a, dîse ea resuflandu.

Acum se pricepeau. Si mai câ au capetatu nescari convulsioni de risetulu multu, ce a facutu mancandu bucatielele de casiu taiate in quadratu; si apoi a risu totu mereu pan' la caf'a négra.

— Sê fi fericita! — dîse in fine Aristide mai ca cu iubire muierei sale, carea ar fi potutu sê fia muierea ori si cui in lume, numai a lui nu.

— Da, sê fi fericitu! — dîse ea intru atât'a esaltata încâtu mai câ l'a sarutatu; si sê te petreci bine in Paris. Séu dóra ti-va fi cu placere a veni câtra Germani'a?

— Nu. Eu me re'ntorcu la Paris, — dîse elu.

Ei s'au despartîtu, si asié s'a implinitu cuvintele preotului betranu grecu, rostite la binecuvéntarea casatoriei lor: „De acum inainte sê impartîti bucuriile si intristârile vóstre pana la mórte!“

— Animu! — respunsera ei dupa o pauza lunga.

Georgin'a Palaeologos asié dara caletoriá singura prin Germani'a. Unde e barbatulu ei? Caletoresce. Si respunsulu acest'a erá destulu a acoperi calumniile celu pucinu din a fara cu velulu cuvenintiei. Georgin'a ca muiere avea unu renume mare, ca delesata unu renume foarte mare. Ea erá totu-de-una imbracata intr'unu modu foarte cochetu, facandu o furóre mare intre barbati. Ea a fostu totu-de-una naturala. Ea vorbiá cu unu viersu inaltu, ca o princésa, si fara de sfiéla ca fetele maistriloru de la câile ferate, si cine a vediut'o, a trebuitu sê o iubésca.

II. Lumin'a de deminéti'a.

In Austri'a, — intre muntii Stiriei cari sunt atâtu de inalti, încâtu se paru a fi nescari fii racitati ai Caucasului, avea unu conte unu dominiu, in care petrecea acum cu unu altu conte, care erá óspele seu. Ei au facutu cunosciintia ca oficiri teneri, si se iubiau intr'unu modu fanaticu.

Contele Rafailu Ergast erá unu óspe multiamitu, elu se preamblá bucurosu. — Era contele Otone Bamberg erá unu ospetariu foarte loialu.

Tinerulu nostru óspe se petrecea dar in tienutulu acest'a, dupa opiniunea lui uritu, pucinu desfetatoriu si pucinu romanticu, — pana

ce intr'o dî i s'a parutu cumca intre muntii acestia este totusi si ceva placutu, cumca despartarea celoralalte castele si dominiuri e mai interesanta, cu unu cuventu a simtîtu câ loculu si tienutulu in care petrece are si ce-va atragatoriu.

Si intru adevveru, sunt in viéti'a unui tineru de 19 ani, care inca n'are de a ve luptá cu nici unu feliu de grigi, nescari mominte extraordinarie, in cari i se pare fara ce-va cauza fundata, cumca tóta lumea e pustía. Elu se cutremura in laintrulu seu si simtiesce apropiatarea lui . . . Ddiu? nu! elu cugeta in anii acestia celu mai pucinu la Ddiu. La o nenorocire, carea l'ar poté ajunge? elu nu atérna de la nimene in lume. La o fericire? elu este destulu de avutu. Asié dara simtiulu acest'a e unu morbu. Inse unu morbu, in care i se pare ceriulu a fi mai seninu, campurile mai placute, viforulu de pe mare imposantu, si apusulu sórelui ce-va maiestosu. Elu pasiesce la ferésta fara a se uitá dupa cineva, si mesura cu privirea sa din susu pana in josu strad'a gól'a.

(Va urmá.)

Corvinii Iancu, Vladu si Matí'a.

(Fine.)

Intrigile oligarchiloru amintiti pe unu fiu a lui Corvinu l'au dusu la perire (de trei ori a datu gâdea cu securea si capulu celu mai frumosu in tíera — numai de 22 ani si capitánu alu Singidunului in positiunea cea mai grea, cu unchiulu seu M. Selagianu — totu nu cadiuse) pe celelaltu patri'a mum'a l'a redicatu la tron, si tronulu Ungariei a fostu mai mare sub Corvini.

Fara alte comentarie fia de ajunsu a reflectá: Ungari'a dupa ce s'au stinsu Arpadii, numai unu rege si-a alesu din sinulu seu propriu (natiunile patriei mosinene) acelu rege a fostu Matí'a Corvinu — si regele Ungariei resiedea in Vien'a.

Precum órecandu republicele Greciei se certau pentru loculu nascerii barbatiloru geniloru celoru mari; chiaru asié si pentru Corvinii nostrii s'au scâlciatu multi scriitori unguri, poloni, germani, elini, italici si romani, comentandu, in moduri felurite originea lor.

Intre toti istoricii, cei unguresci aparau mai pociti; vediendu adevverulu, nu vreu sê lu intielega. Noi in loculu toturor'a vomu produce pe a, si z, pe Turóczi si pre Horváth ambii autoritati; si de locu vomu fi justificati.

Celu d'antâiu, ca betranu la locurile atinse

critice, scrie asié despre Corvinesci: Erá pre atunci in tíera unu militariu marinimosu, *Ioane de Uniadora, nascutu din sinulu gíntei nobile si stralucíte Transalpine*, s. c. l. Erat tunc in regno miles magnanimus, nobili ac claro Transalpinæ gentis de gremio natus Ioannes de Hunyad). Turocz Chronica Hungarorum. Parte IV. cap. 30. Nici poporu, nici natiune cu numele transalpina nu este in lume, decátu, precum bine se scie in istori'a Ungariei de multu la calugari cu câte cu unu „trans“ acum câte cu unu „tul“ se petá si acoperiá câte o tíera cam romanésca precum: Trans-Silvania Trans-Alpina: Király-hágon-tuli rész. Havasalföld, Ardealulu si Munteni'a. Da, asié, s'a sfitu betranulu Thurocz a spune espresu sangele romanu a Corviniloru, precum s'a sfitu a spune espresu numele Romaniei. Si capr'a satula si curechiulu nemancatu.

Sê audîmu si pre modernulu Horváth. Acest'a premitiendu, cumcâ fiindu tier'a din lontru sguduita prin resbelele civile, si din afara amenintiata câtu mai inadinsu de nevalirile turciloru, continuaza: „Inse provedinti'a domnedieésca a scolatu unu barbatu in hotarele amenintiate, patriei spre scutire si sbiciu inimicului. Acest'a barbatu a fostu Ioane Huniade urdîtu din familia seraca nobila s. c. l. Horváth M. Magy. Tört. VI könyv pag. 205. Va se dîca si mai pucinu sinceru, decátu betranulu; Horváth nu cumva juniloru unguri sê mirósa Corvinu a romanu, in locu sei spuna *tiér'a, loculu nascerei* Munteni'a ori Ardealulu, dîce numai (a fenyegettet határokön) in hotarele amenintiate — (câ vedi bine in *tiér'a* Hatiegului pe atunci nu se pomeniá limba de unguru, opincarii corciti sunt de mai tardîtu, dupa fremantârile calvinismului) de sange nici vorba; cugetandu: de me esprimu despre natiunalitatea discutata a Corvinesciloru, dintre dóue alegu un'a: *romanu*, ori *unguru*, de alte neamuri nu-i pomana; de dîcu câ-i romanu, unde-i nimbulu, unde-i fal'a ungurismului; de dîcu câ-i unguru, voru rîde in pumni de mine toti istoricii de renume european, incependu de la Bonfiniu pana la C. Cantu; deci mai bine voi decliná in locu de *tiéra, hotaru*, in locu de *sange, caste*. Asié sinceritate vei fi intimpinandu de a rendulu, unii povestescu fabul'a corbului cu Sigismundu, alti te indruma la Teleky (si elu chiaru in aceea-si osinda, romanu de origine) precum vertatoriulu lui C. Cantu, numai adevèrulu sê-lu ascunda.

Noi pre bunii nostrii cetitori, cari se intereséza mai afundu de cestiunile istorice, asié si de Corvinieni, i-inviâmu la Cronic'a Rom. a ne-

moritoriulu Sincai, incependu cu anulu 1393 si urmatorii, unu seclu intregu 1490. (anulu mortii lui Mati'a) unde sunt ilustrate cu temeiu atátu credinti'a istorica romana, câtu si parerile scriitoriloru straini, (Vedi-i insîrati la Tom. II. pag. 12) si mai citâmu la autoritátile si sorgintii cei mai mari in Europ'a a) Antonius Bonfinius. Rerum Hung. Decades) Decadea III. b) Aeneas Sylvius, in scurtu pontifice roma sub numele Piu II. Histor. de Europa. De Hung. cap. I. et II. c) imperatulu Ferdinan lu I. in diplomatulu lui Nicolau Olah arci-episcopulu Strigonului 23 nov. 1548 si in urma d) la eraldica. Celea trei pasuri vorbescu la lumina despre romanitatea Corviniloru: (Hic enim I. C. valacho patre, matre vero greca natus s. c. l. — Mathiac regi, quemadmodum supradictum est, Ioannes Corvinus pater fuit; *Budi valachi filius*, in paterno pago natus, quem nostra quoque tempestate *Corvinum (Corvinesci)* dicunt.... mater vero Elisabetha Silagia. s. c. l. Bonfinius ibidem — Ioannes Hunniades, cuius nomenclateros obnubilat, non tam hungaris, quam *Valachis*, equibus natus erat. gloriam auxit. Aen. Sylv. ibid. — Tua ista gens (romana) fortitudine praepollens fuit, *multorum praestantissimorum ducum genitrix*, inter quos Ioannes Hunyades inclyti Mathiae regis pater, et illius aetati proximi maiores tui potissimum enituisse feruntur. Ferdinand. ibid.

Eraldic'a asemene cumpenesce decisivu. Se fimu scurti: insemuele familiarie a Corviniloru. *Corbulu cu anelulu in rostru* acum din vechime sunt *romane* si le-au ereditu prin parintii loru; cari s'au trasu din viti'a domniloru tierii Muntenesci (a Danesciloru). A se vedé Cron. Rom. G. Sincai la locurile dîse. — Sasonulu de Heltai scornesce, câ aceste insemne se le fi datu Corviniloru, noi inse observâmu: Danescii in Roman'i'a cu stemele loru sunt mai betrani decátu Sigismundu, si asié si acest'a scornitura alui Heltai lingusîtoriulu nu cumpenesce mai multu, decátu fabul'a corbului.

Poetulu unguru dîce cu fala: *All Buda, ét a Magyar*; noi adaugemu cu mandria; in Bud'a capital'a Ungariei turnulu celu mai gloriosu istoricu alu imperatului Mati'a, (baseric'a incoronarii regiloru si in 1868) pórtá pana astadi in fruntea sa secularia insemnele Corviniloru romani, (Corbulu cu anelulu in rostru) ca noi sê potemu cantá cu poetulu romanu laureatu:

Priviti maretie umbre, Mihaiu, Stefanu Corvine!

La natí'a romana ai vostrii stranepoti.

I. S. Selagianu.

SALONU.

DESPRE ROSE.

I.

Ve place, onorabile cetitorie, flórea ce se numesc „rosa?”

Cum sê nu!

Ea este iubita atâtu de fetisiórele tierance, câtu si de domnitiele palatelor; atâtu de betranii îngârboviti si inalbiti de man'a crunta a timpului, câtu si de junii saltatori si purure viali! Ea este favorita de toti!

Sê vedemu dara istori'a acestei flori atâtu de interesante si cu acést'a ocaziune sê ne ocupâmu de dins'a.

Ros'a, ce si asta-di e un'a din cele mai placute flori, si carea la tóte popórele culte e atâtu de favorita, inca in anticitate si-a eluptatu numele de „Regin'a florilor.”

Ca selbatica se póte aflá pe ori care parte a pamentului, — si precátu scimu, ea erá cunoscuta in tóte provinciile Romane. Ros'a se afla atâtu in Americ'a de média-nópte unde virfule muntiloru purure sunt acoperiti de néua, câtu si in Grónlandi'a, Camciat'a si pe campfile Islandiei, ba inca si in Siberi'a. Sê mergemu sub zone mai calde, ori unde vomu aflá iubit'a rosa, in Egiptu, ca in Abisini'a, in Mecsico, ca in Chin'a, in Persi'a ca si in Indi'a séu déca ve place pe campiile vaste a Saharei, ea in totu loculu ne delectéza cu frumseti'a sa si ne inbéta cu odorulu seu.

Clasicii cei vechi, a nume si Omeru in Iliad'a si in Odysé'a sa de multe ori amintescé ros'a. — Asemene in sant'a scriptura inca se amintescé: „de la dinsulu, care face ca campiele sê infloreasca ca ros'a.” Séu in cartea intieptiunei (c. 2. v. 7. si 8.) „Sê portâmu cunun'a de rose pana nu se vestezescé.”

Din aceste se vede apriatu, câ datin'a acea, câ Romanii si Grecii la serbatorile bacanale se incununau unii pre altii, se póte reduce la timpii mai de nainte, va sê díca, acést'a datina e din cele mai vechi tempuri. Se aruncâmu acuma o privire in cartea lui Isusu fiului Ciracu (c. 4. v. 17.) si vomu aflá urmatóriele: „Ascultati de mine, voi copii santi, si nu cresceti ca ros'a, ce e plantata pe tiermurulu apei!”

Din insemnâriile unor scriitori greci potemu vedé câtu de multu erá onorata ros'a la poporulu Elinu. Despre acést'a ne asiguréza si renumitul Wüstmann in multu pretiosulu seu opu: „Unterhaltungen aus der alten Welt.”

La betrani erau cunoscuté patru soiuri de rose: *rosa cyosbatus* cu carea apoi duceau comerciú fórté mare; pe bani cyrenei adese se potea vedé chipulu aceste irose, ce erá fórté buna pentru olee si parfume; apoi *rosa conina*; *rosa pimpinelli folia*, si *rosa galica* séu ros'a de saharu; din aceste din urma Pliniu amintescé diece soiuri. Ei nu faceau deosebire intre ros'a galica si intre ros'a cea de gradina; acuma inse in Greci'a numai selbaticu se mai afla ros'a galica. Elinii cultivau multu rosele si mai alesu ros'a galica; nu erá gradina, in carea sê nu fia celu pucinu o tufisióra de rosa.

Si óre nu e si asta-di asié?

Cele mai frumóse rose se dícu a fi cele din Prä-neste si cele din Campani'a. Cele din Campani'a cu cen-

tifolii complete si fórté frumóse, erau multu pretiuite. Date, ce ni spunu multe despre rosele multu complete, inca se afla.

Parintele istoriei, Erodotu enaréza, câ in gradin'a cutarui Midas din Macedoni'a, se aflau rose cu siesedieci de frundie, si cari in privinti'a odorului au intre-cutu ori ce odóre de rose cunoscuté pana atunci. — In aceste potemu cunosce centifoile din vechime. Gradin'a lui Midas a remasu renumita pana fórté tardú, incátu invetiátulu Tertulianu díce: „pamentulu atunci ar fi mai placutu decátu pómele Alcinous-ului, si decátu gradin'a de rose a lui Midas.

Erau renumite inca si rosele de la Pästum in desierturile Salernei, unde si acuma se ducu multi spre a admirá grandiósele ruine de biserice de acolo. Natur'a a favoritu fórté multu ficeloru sale, si le concedea se póta inflóri de dóue ori intr'unu anu. Acuma inse in dar amu cercetá fost'a loru patria, ele perira de acolo. . . .

Da, nu mai sunt pe acolo deja, . . . dar sunt in alte locuri.

Pe langa tóte, câ Romanii din vechime scieau prasí ros'a si din sementia totusi, cea mai mare parte dintre ei si-aflá placere de a cultivá ros'a prin plantare. Asié se plantau rosele prin gradine, séu in tufe, séu numai in vitie; ba erau gradine intregi numai de rose. Asié e, Romanii aveau multa simpatia câtra flori si mai alesu câtra rosa.

Scimu câ Oratiu se plange in contr'a lucsului, ce se incepuse cu dumbravele de myrt, víole si rose. Mai totu pamentulu aratoriu alu Italiei s'a transformatu in gradine de flori, in gradine de petreceri, incátu pe timpulu lui Ciceo si Pompeiu erá o scumpete de bucate fórté mare.

Romanii intru atât'a iubiau ros'a, incátu nici atunci nu voiau a fi lipsiti de dins'a, candu Flor'a denegá ingrigirea sa de la ficele sale, ei doriau cu ori ce pretiu si cu ori ce spese ca sê póta gustá si iérn'a din placerea ce intinde acea flóre placuta.

Si de órece clim'a Italiei nu a potutu imboboci ros'a si in tempulu iernei, ei s'au intorsu câtra strai-netate.

Nâi intregi vineau din Alesandri'a si póte si din Cartago in povorate cu rose, ce pe acolo erau in abundantia. Si asié Romanii iérn'a ca si véra aveau rose, ce li causá placere. Pe timpulu lui Oratiu acést'a negutiatoria erá deja in moda.

Si ce faceau Romanii cu atâte rose?

Nici o festivitate nu se potea intemplá, déca coron'a decoratiuniloru nu erá ros'a. Din rose se compuneau cele mai frumóse cunune, si girlande, cu rose incantau si farmecau pe petrecatori, cu rose se infumsetiau altariile dieloru, mormintele repausatiloru, si fruntea virgineloru.

Negutatorii, cari nu aveau alta marfa decátu ros'a se numiau „rosarii.” Pana candu negutatorii cei mari, adeca rosarii, aveau venite enorme, pana atunci tierencele erau multumite, déca poteau se vendia câte-va corfe din rosele loru. Erau multe fete, cari compuneau cunune si cu acele se negutatoriau, si aveau venitulu destulu; in Rom'a erá o piatia numai pentru flori si cunune. — Dintre primele fete, ce facea anume, mai

renumita erá Glicer'a Sycioni, de carea s'a inamorasu pictorulu Pausia, care a depinsu fotograf'a ei, cu atát'a naturalitate, incátu Luc. Lucullus mai tardiu a cumperatu o copia de pe ea cu 2000 taleri.

Dintre cunune se portau, cununile compuse din rose, mai alesu la sacrificii si serbatori extraordinarie. Mirésa avea cununa din crengutie de myrtu, flori de rosa si alte flori.

Cunune de rose se puneau pe fruntea sculpturiloru dieiloru séu a barbatiloru mari, si déca nu ajungea pana acolo, cunun'a se asiédiá la pitióre; cu impletiture de rose se impresurau portretele persóneloru iubite.

Cunune de rose se aruncau in trasurile domnitoriloru candu faceau mersulu triumfal; cu rose infrumsetiau portile de invingere, candu asteptau pe eroii invingatori, rose se aruncau a supra triumfatorului.

Rudeniile iubite, fiii si ficele cele bune, amanti si socii iubitori cu rose infrumsetiau mutele morminte a repausatiloru lor.

Ros'a la tóte ocasiunile, de nu jocá rolulu primu, nu potea sê lipsésca de nicairi.

E multu interesantu, cá Romanii, cari pricepeau tóte maiestriile, prin cari omulu si-póte procurá desfetare si placere, nu au potutu petrece cu vederea nici acést'a flóre, ci din cununile compuse din trins'a si din odorulu ei si-procurau multa placere. Asié de esemplu candu óspetii erau „tocmíti“ deja binisioru, decoratiunile de rose ce infrumsetiau splendidele mese, cadeau viptima, cá-ci frundiile loru se inecau in pocale de vinu ca sê deie suculu sacru alui Bacu o aroma mai placuta; apoi, apoi . . . se ingropau cu suculu.

Pliniu in istori'a naturala erereza o istorióra interesanta din viét'i'a frumosei Cleopatr'a, care vomu inregistrá-o si noi.

Antoniú, care, — precum scimu din istoria — fu invinsu de gratiile si farmeculu violenei regine, pe tempulu candu intreprinsa resbelulu decidiatoriu in contra lui Augustu, inca nici in Cleopatr'a nu se incredea, pentru ce s'a indatinatu ca mancarile si beuturile ce le manca si bea, in societatea Cleopatrei, mai nainte le dá la unu sierbu spre gustare. Din acést'a presupunere, ce pentru elu erá unu morbu, si ce n'a potutu remané secretu inaintea reginei, s'a vindecatu in modulu urmatoriu. O data regin'a Cleopatr'a a unsu frundiile de rose ce compuneau cunun'a de pe capulu ei cu veninu, si grabindu la iubitulú seu incepura a conversa cu multa placere. Dupace Antoniú se mai insufletí, frumós'a Cleopatr'a i-a propusu, ca sê lapede frundiile rosoloru din cunun'a ei in pocalulu cu vinu si asié sê beie vinulu cu frundia cu totu.

Cine ar fi presupusu ceva reu?

Propunerea se primí si in momentulu urmatoriu frundiile cununei erau in pocalu; inse candu Antoniú a votu sê aredice pocalulu la budie, Cleopatr'a lu-oprí si i-dise. „Eu sum aceea, de carea ti-e atát'a de frica, incátu te incungiuri cu spioni si nu cutedi a manca si lé din mancarile si beuturile mele; dar vedi eu am destula ocasiune a me pote lipsí de tine, déca asié poté traí fara de tine!“ Dupa aceea a demandatu sê intre unu judecatu la mórte, dandu-i pocalulu sê-lu golésca, la ce in scurtu nefericitulu si-a datu sufletulu.

Ca cu atátu mai tare sê póta gustá din placerea si odorulu rosoloru, Romanii aveau datina ca blidele tóte sê le infrumsetiaze cu rose. Ba mai multu, prin maiestrii curiósse faceau, ca frundiile rosoloru se cada ca ploi'a pe óspeti.

Heliogabulu atáte rose a lasatu a se preserá pe óspetii sei, incátu unii nepotendu suferí, mai nu se inecara.

La mésa óspetii siedeau pe pierine umplute cu frundie de rose; séu erau paturi asternute din frundie de rose. Mai alesu primavéra si véra erá tare in moda a dormitá pe paturi asemene.

Si ce dícu poetii: „Vinerea pausaza si se légana in vise aurie — pe patu de rose; mai departe: la nunt'a dieiloru Horele au impresoratu totu olimpulu cu rose.“

Vedeti dar, onorabile cetitórie, ce flóre pretiósá e ros'a, ce rola insemnata a jocatu si joca, si in presentu.

Da, dni'a vóstre sciti bine, cá decáte ori voiti a face onóre, placere, si . . . cuiva, i donati o rosa.

Se mai lasámu acést'a flóreá, pana la alta ocasiune, candu vomu continuá; éra acumu in semnu de onóre, ce ve datorescu ca unoru cetitórie diliginte a Familiei, primiti de la mine o — rosa! L.

CE E NOU?

* * (De la Siomcut'a) in fine din a dóu'a mana primiramu nescari impartesíri relative la pregatirile pentru adunarea generala a Asociatiunii transilvane. Din aceste impartesíri aflámu, cá presiedintele va fi primitu la marginea districtului de o deputatiune, care va constá din dnii judi cercuali Vasiliu Dragosiu si Ioanu Hoszu, si din alti posesori din giurulu acel'a, cu unu banderiu, si lu-voru petrece pana 'n otarulu opidului Siomcut'a-mare, unde lu-va salutá alta deputatiune opidana, si lu-va petrece pana la pretoriu in locuinti'a capitánului supremu. In 10 augustu inteliginti'a romana de acolo va dá unu banchetu, sér'a balu in sal'a cea mare. Se speréza, cá a dóu'a dí tenerimea romana din Oradea-mare in frunte cu dlu Iustinu Popffu va delectá publiculu cu unu concertu. In pretoriu sal'a cea mare, cu cele dóue laterale stá la dispositiunea adunárii. Afara de aceste mai diece odái totu in localitatea acést'a se voru mobilá, spre a incortelá intr'insele pe cei mai destinsi barbati. In pretoriu se va asiédiá unu bucataru, carele va provedé cu mancarí si beuturi pe óspeti pentru pretiuri moderate. Dintre 'membrii comitetului, afara de presiedinte, voru participá numai doi, — éra dintre membrii academieí nóstre sciintifice — nici unulu.

* * (Dsiór'a Dunc'a la Siomcut'a.) Chiar acumu aflámu din „Gazeta“, cá dsiór'a Constantia Dunc'a petrece de presinte la Brasiovu, de unde va caletóri la Siomcut'a-mare spre a asistá la adunarea generala a Asociatiunii transilvane, — totu acolo dní'a ei va tiené in favóreá sesului frumosu o conferintia, in care va face istoriculu femeiloru ilustre de ras'a latina si romana. Póte — díce numit'a fóia — cá va tiené dupa aceea si in mai multe orasie asemene conferintie si discursuri despre obieptulu celu mai importantu, despre bun'a si solid'a crescere a sesului frumosu, dupa cum e usata datin'a acést'a in tierile cele civilisate si la popórele cele cari se inchina spiritului si culturei. Sunte-mu convinsi, cá domnisiór'a Dunc'a in tóte locurile va fi bine primita.

* * (Avisu.) Apropiandu-se terminulu adunárii generale a Asociatiunii natiunale din Aradu, directiunea acesteia provóca de nou pe on. publicu romanu, ca sê binevoiesca a contribuí cátu mai cu graba la sortitur'a filantropica distincta in folosulu fondului Asocia-

tiunii. Terminulu adunării generale e 1 septemvre st. n.

** (Drumul de feru) de la Giurgiu pana la Bucuresci se va deschide in 15 aug. Acest'a va fi primul si celu mai frecventatu drumu in Roman'a.

** (Societate literaria.) La Bucuresci s'a infiintiatu o noua societate literaria, sub titlulu: „Oriintele“ Presedintele acestei societăți e dlu G. H. Granda, secretari dnii V. Gr. Popu si I. Badescu. Membrii acestei societăți au numitu din sinulu seu comisiumi, cari au să faca in lunile iuliu si augustu excursiuni in tôte partile Daciei si să culéga totu ce voru poté din ceea ce se atinge de literatur'a romana: poesii, basme etc. De óra-ce inse midilócele materiale ale societății sunt pré modeste, dins'a róga pe toti amicii literaturii romane a tramite la Bucuresci orice materia, care concerne scopolu ei. Biroulu societății in Pasagiulu Romanu.

** (Istori'a nenorocitei V. Ubrik) circuléza si acuma in tôte foile. Investigatiunile s'au inceputu cu multa rigóre, dar pan'acuma nu s'a potutu descoperi secretulu misteriosu, pentru care nenorocit'a fiintia fu silita a suferi acést'a inchisóre grozava. Dins'a acuma e in spitalu, — si medicii intarescu, că nu e nebuna, că-ci are mominte senine. Stariti'a e inchisa. Iritatiunea poporului e inca si acuma totu mare.

Literatura si arte.

** (Cu intristare anuciãmu,) că dlu Pascali nu póte veni in anulu acést'a cu trup'a sa in Transilvani'a, Ungari'a si Banatu, că-ci o cauza intrevenita lu-sili a se rentóree chiar de la Cernauti.

** (Drama natiunala.) La Bucuresci a aparutu o drama natiunala, intitulata: „Danubiu si Bosforu“ séu „Martirii se sacrifica, ca să traiésca poporul“ estrasa si compusa in trei acte si unu tablou dupa romanulu „Aldo si Aminta“, de St. Mihaileanu. N'am capetat'o.

Din strainetate.

△ (Epistola câtra o regina.) Pititic'a princesa Felici'a are multi stimatori. Unulu din cei multi dñele trecute a adresatu o epistola câtra dins'a in diuariulu francesu „Paris.“ — Maiestate! In viéti'a mea nu am vedutu mai mica fiintia decâtu Maiestatea ta, ba nu credu să fi vedutu omu in lume; sunteti chiaru editiune de busunariu; Elzevir si eu cunóscemu pe multi, cari sunt incantati de Maiestatea ta. Sunteti fericita si de invidiatu! — Ati vedutu editiunea de diamantu a lui „Horatiu?“ Numai cu ceva este mai mare decâtu unu graantiu de macu si totusi tóta liter'a se póte observá bine, o oda ar poté să incapé intr'o ordinaria litera incepatória. Maiestatea ta sunteti o perfectiune mai admirabila decâtu „Horatiu!“ Cu o privire ati fostu in stare a cuceri tóta lumea! (sub lume intielegu si paserelele Canari si Colibri.) In lumea de adi mod'a inca e cea „mica.“ Priviti numai paleriele dameloru asié sunt de micutie câtu paru numai bumbusee. Vestmintele princesei Metternich si a altoru dame mari nu aréta mai multu decâtu acoperu? Credeti-mi Maiestate acum perfectiunea si marimea se timpesce, se face câtu pe micu. Sunteti fericite! Nu aveti trebuintia se vedeti marea, că-ci ve poteti inecá si intr'unu ulcioru de apa; nu sunteti curiose să vedeti valuri, déca in spum'a valseloru de sticle poteti vedé pesci de auri „gigantici;“ nu aveti téma de tunetu si fulgeru nici de sunetulu tu-

nuriloru, déca ati auditu deja cum trantesce ventulu ferestile! Descendentii Maiestatei tale ar poté se ni scutéca patri'a. Fiulu eroiceii Felici'a nevedutu ar poté să se lupte in fruntea armatelor si ar poté să fia mai curagiosu decâtu Napoleonu si generalulu Ney; ar mantui Patri'a gemenda in robia si i ar poté redá viéti'a de mai'nainte vieti'a cea libera. — Ramăiu intre noi, gloriósa madona, aice nici odata nu vei fi fara patria, pana va trai unu francesu care cu placere si ori candu ti va oferí puiulu mesei de castelu Maiestati tale!

△ (Unu materialistu.) Betranulu E. Barrault criticulu celu renumitu, dñele trecute a rapausatu. Despre dinsulu inca potemu díce, că a fostu credinciosu sectei Saint-Simonismului cu sufletu cu trupu cu totu. — Portá peru lungu, că-ci — dupa cum se esprimá elu — totu atáta, la tempulu seu trebuie să cadia. — La anulu 1853 a caletoritu cu Felicianu Davidu la resaritu prin Egiptu. La anulu 1855 a petrecutu cu Lessepsu in Egiptu si a aprobatu ca Les. să primésca canalulu de la Suez. — Barrault a fostu materialistu, elu credea că numai unu paradisu esista, acést'a de pe pamentu. — „Ce-lu cautămu dar, candu suntemu in elu — díse contraloriloru sei cari se provocau la cealalta viéti'a. — Nu mancatí din pómele sciintiei binelui si a reului, adeca fiti buni si ati aflatu aice ce ati doritu a aflá peste nori.“

△ (Robulu datinei.) Diuariulu „Liberte“ eneréza o istorióra interesanta despre pictorulu francesu Corot. Acestu pictor are multe tablouri pretióse; tablourile lui sunt totu-de-una admirate pe la espusetiunile de tablouri in Paris. Pe langa că i place a trai o vieti'a simpla, are o datina ce i s'a prefacutu deja in natura, elu adeca mai bine ar mori decâtu să abdica de fumatu. Intr'unu tempu candu iubitorii artei lu-cerceatau si intrebau despre loculu unde se afla dinsulu, doriá numai un'a, si acea dorintia nu a fost altu ceva, decâtu, ca să póta elu prandí odata cu imperatulu Napoleonu. Diu'a nóptea lucrá necontentitu si depingea tôte cu cea mai mare atentiune, numai ca asié eluptendu-si unu renume, să i se implinésca dorulu. Elu mai tardíu a facutu cunoscintia cu Dubry, cu unulu din camerarii imperatului, care apoi a spusu lui Napoleonu dorulu pictorului. Imperatulu nu s'a potutu retiené să nu rída si a insercinatu pe camerariu, ca pe diu'a urmatória să invite pe pictorulu acel'a la prandiulu de curte. Camerariulu plinu de bucuria, că a potutu face ceva in favórea amicului seu, grabi la dinsulu ca să-i spuna vestéa imbucuretória. Corot inca se vedíu a fi imbucuratu; dar in momentulu urmatoriu se facú cugetatoriu. „Fi-va iertatu acolo, ca dupa prandiu se potu fumá — intrebá dupa o pauza scurta Corot?“ „Dar ce cugeti!“ respunse camerieriulu. „Apoi am gatát'o — díse pictorulu — eu nu me potu duce, déca voi sci că dupa prandiu nu voiu poté fumá. Mai bine flamendiescu, abdícu de tóta onórea, dar de fumatu nu me lasu.“ — In diu'a urmatória Napoleonu a tramisu o pipa de spuma fórté pretiósa pictorului, ca recompensa pentru prandiu.

△ (Recunoscintia.) „Alu dtale celu mai aplecatu servu“ díse unu maiestru de duelu din Parisu intelnindu-se cu unu scrietoriu de piese teatrale, despre care scie tóta lumea, că s'a inamoratu de soci'a maestrului de duelu. Acestu maiestru de duelu, de o statura mai multu mica, in juneti'a sa erá actoru la teatrulu Chalet; in fine s'a casatoritu si a luat o artista. Soci'a

lui adese jocá în piesele dlui Ch. si se întielege cã în fine s'a înamorat de elu, din ce apoi a urmatu, cã artistulu fu paresitu, cã-ci artist'a deveni socia scrietoriulu de piese. Barbatulu înselat a joratu resbunare în contra rivalulu seu, si ca sê-i succêda planulu câtu mai ingraba, în tóta diu'a amblá la unu mâiestru de duelu. Pe acestu terenu nou, atât'a progresu a facutu, încãtu peste unu anu s'a fostu imbucuratu de unu venitu frumosielu ca adjutantu de duelu. Candu s'a vedutu în ast'a posituime, în locu de resbunare a cugetatu la recunoscentia fatia ca scrietoriulu. Dilele trecute se întelnira într'o cafenea unde dupa salutãrile amicabile recipróce dîse fostulu teatralistu scrietoriulu: „Dlu meu, numai dtale potu multumí noroculu meu de adi!“ Scrietoriulu se uitá la dinsulu cu mirare. Asié e, dlu meu; déca dta nu me mantuesci de soci'a mea cea rea, si adi asiú avé sê me necasescu la teatrulu de Chatelet pentru trei-dieci franci, pana candu acuma am o plata de patru sute de franci. Primesce etern'a mea multumire!“

△ (*Ce nu face amorulu.*) Unu diariu din Germani'a eneréza o istorióra trista: La statiunea calei ferate din P. — dîce acelu diariu — în diu'a de 4 augustu s'a intemplantu o nenorocire mare. Unu advocatu teneru de acolo, a fostu înamorat de fêt'a unui generalu, inse a fostu nenorocosu în amorulu seu, cã tener'a copila fu constrinsa a se maritá dupa fiulu unui bancheru din Londr'a, contra vointiei si amorulu seu. În prim'a lunei mentionate fu cununi'a, despre ce advocatulu nu a sciutu nimicu, numai atunci a audítu candu iubit'a s'a erá de plecatu. Ca nebunulu a alergatu la calea ferata si strabatendu cu puterea prin multime se duse de la unu coupe la celalaltu ca sê mai véda odata pe aceea pe carea atâta o iubi-se. Inse tocma atunci incepusera vagónele a se miscá de pornitu. În dar facea scomotu, crudelulu locomotivu a remasu surdu, éra elu în desperarea sa, inpodecandu-se a cadiutu sub rôte. Mai tôte rôtele trecura peste dinsulu si atâtu l'au sdrobitu de nu se poté cunósce fêt'i'a de locu. Cari l'au vedítu cadiendu audíra amintindu unu nume. Iubit'a s'a totu dusu, póte nici nu a sciutu nimicu.

Felurite.

△ (*Rouher presiedintele senatului francesu.*) Inca nu incetasara diuarele din intrég'a Europ'a a buciná faim'a, cã „vice-imperatulu“ a cadiutu, candu poporulu francesu se tradiesce, cã Rouher éra e la putere. Ca ministru de statu fu silitu sê repasiésca, inse în scurtu fu numitu presiedintele senatului francesu. Sub auspiciile lui se voru infiintiá dara nóuele reforme în constitutiune. Imperatulu Napoleonu III iubescce multu pe acestu barbatu cu unu trecut cu curiosu. Rouher e de parere, cã dinsulu e Atlas, care tóta imparati'a o pórtá pe umerele sale. Inse pe langa tóta sumeti'a, capriciulu si energi'a sa, e numai unu instrumentu în man'a marelui politicu Napoleonu alu III. — Rouher în presinte e de vre-o 56 ani, si si-trage originea dintr'o familia vechia de auvergne; antecesorii lui toti au fostu în oficii onorabile. — Dupa ce în Riom, loculu natalu alu seu, ar fi absolvitu clasele gimnasiale, a mersu în Paris spre a frecventá drepturile. La anulu 1840 a facutu esamenulu advocatíalu. — Partid'a liberala s'a nisuitu a dobendí pe Rouher, pentru aceea tôte procesele lor erau în man'a lui. Ceva elocintia rara nu avea, afara de acea nici ceva capacitate straordinaria elu nu erá,

asié încãtu amicii lui nu pré multu poteau sperá de la dinsulu. La anulu 1846 s'a lasatu de partid'a liberala si s'a candidatat de deputatu în partea guvernului. Deja erá avutu, cã-ci procesele liberaliloru i-a umplutu pung'a binisioru. Avut'i'a lui s'a mai maritu prin casatori'a cu fic'a unui primariu din Clermont. — Cu tôte aceste nu se pré incredeau în dinsulu, si asié partid'a lui fu invinsa si elu nu poté sê reiésa. Pe timpulu republicei éra a mai cercatu unu norocu. Atunci erá liberal, si ca atare, a si fostu alesu cu 42,000 voturi. Inse liberalismulu nu i-a placutu multu, si rentornandu-se a casa fu alesu de poporu cu 52,000 voturi în corpulu legislativu. Elu însusi se mirá de noroculu celu urmariá si mai nu crediuse candu Barrot min. presiedinte, lucunoscentiése, cã „oficialii republicei“ aru dorí, ca Rouher sê primésca atare fotoliu în mînistriu. Ca ministru de justitia s'a facutu renumitu. Prin unu cuventu esprimatu în parlamentu, pentru ce fu multu batjocorit, în fine a capetatu votu de neincredere, apoi peste o septemana éra fu donatu cu fotoliulu ministerialu; dar numai siese septemani a mai siedítu pe banc'a ministeriala. Dupa aceste Rouher pana la anulu 1855 nu a mai rolatu. Atunci éra a intratu în ministeriu si totu acolo a fostu pana mai în urma. Toti se mirau candu în 1862 fu numitu în locul lui Billault, cã-ci lucunoscura de oratoru slabu; inse si mai multu se mirara candu lu-audíra antâia data vorbindu în publicu, cã de la anulu 1851 nu a vorbitu. În siedinti'a prima recunoscura, cã discursulu seu póte rivalisá cu discursurile lui Billault, în a dóu'a, cã e mai ilustru ca ale lui Billault. — Asta-di e unu oratoru ecceelinte. E unu omu, — de care chiar are trebuintia Napoleonu III, fara ambitiuine de a fi omu adoratu, tôte ale sale lo scie portá si aperá cu cea mai mare punctualitate.

Consemnarea

Obiectelorú intrate la asociatiunea nationala aradana pentru cultur'a poporulu romanu, intru spriginirea sortitiei, filantropice care în folosulu fondulu asociatiunei se arangéza pe 1 sept. 1869 si adeca de la:

(Continuare.)

102. Dsiór'a Maria Andreieviciu din Caransiebesiu, unu aratatoriu pentru carti de cetitu brodaditu cu margele, mf. pr.

103. Dn'a Elen'a Annareeviciu din Caransebesiu, una tasa de lampa indrita cu flori facute din lana de Berlinu, mf. pr.

104. Dn'a Eleonor'a Homolc'a din Caransebesiu, unu tasu cu unu umbrariu de lampa cosutu din margele de sticla, mf. pr.

105. Dsiór'a Mari'a Curelatz din Caransebesiu, unu tasu de lampa din lana colorata, mf. pr.

106. Dn'a Angelin'a de Petroviciu din Caransebesiu, unu saculetiu de tutunu, lucratu în metasa cu flori de postavu, mf. pr.

107. Dsiór'a Mari'a Mateeviciu din Caransebesiu, unu aretatoriu pentru carti de cetitu, brodaritu cu margele, mf. pr.

108. Dsiór'a Elen'a Boiasiu din Caransebesiu una parchia de papuci, brodariti cu lana de Berlinu, mf. pr.

109. Dsiór'a Iuliana Jorgoviciu din Aradu, o corfitia de mésa pentru bilete, mf. pr.

100. Dsiór'a Emil'i'a Jorgoviciu din Aradu unu

atarnagi de vestminte, brodaritu din janilia cu margele, mf. pr.

111. Dsiór'a Cristin'a Goronu din Aradu, o cotaritia decorata cu frupte imitate, si umplute cu parfumerii.

112. Dtto. dtto. o caciula comoda din catifea, brodarita cu fire de aur si cu ciucurelu de aur, mf. pr.

113. Dsiór'a Zenia Monti'a din Sicul'a, o caciula comoda de catifea, brodarita cu fire de argintu si aur, mf. pr.

114. Dsiór'a Emili'a Popescu din Siri'a, un scaunesiu brodaritu cu lana de Berlinu si cu margele, mf. pr.

115. Dn'a Leontin'a Romanu nasc. Balomiri din Pest'a, un'a parechia de papuci cosuti cu flori de postavu, mf. pr.

116. Dtto. Dtto. o punga indrita din metasa violeta cu margele de argintu, mf. pr.

117. Dsiór'a Ermin'a Balomiri din Sabesiu, un atarnagi de orologiu brodaritu cu janilia pre moir albu, mf. pr.

118. Dn'a Elen'a Vasilieviciu din Beisui, o parechia de pantofi de catifea cu fire de aur, mf. pr.

119. Dn'a Vilhelmin'a Siorbanu nasc. Hollmayer din Aradu, cotaritia de bilete brodarita cu janilia si margele de cristalu, mf. pr.

120. Dto. dtto. unu tienetoriu de manusi lucratu in metasa si brodaritu in gasiru albu, mf. pr.

121. Dsiór'a Alesandr'a Popovicu din Richisiu, o corfitia de feresta din margele decorata cu flori facute, mf. pr.

122. Dsiór'a Emili'a Popovicu din Biehisiu, unu portagi de sugari brodaritu cu janilia, mf. pr.

123. Dn'a Catarin'a Pagub'a nasc. Bocsianu din Aradu, o straitia de venatu brodarita din lana de Berlinu, mf. pr.

124. Dsiór'a Eufrosin'a Grozescu din B. Comlosiu, o óla de lemn pentru tabacu trasa cu brodaritura colorata din lana de Angora, mf. pr.

125. Dsiór'a Mari'a Grozescu din B. Comlosiu, icón'a stului Ioanu lucrata in brodaria cu margele, in rama de aur, acoperita cu sticla, mf. pr.

126. Dsiór'a Versavi'a Popescu din Cuvinu, o cotaritia de parete legata din margele colorate, mf. pr.

127. Dsiór'a Alesandra Nichiciu din Aradu, o tasa de lampa indrita din lana de Berlinu, mf. pr.

128. Dsiór'a Sabin'a Nichiciu din Aradu, unu aretatoriu pentru carti de cetitu brodaritu cu margele, mf. pr.

129. Dsiór'a Emili'a Cornea din Chisineu, o cotaritia de parete legata din margele colorite, mf. pr.

130. Dtto. dtto. o tasa de lampa legata din margele colorite, mf. pr.

131. Dsiór'a Mari'a Ilici din Aradu, unu tienetoriu de bumbuce in form'a unui iepure pe o tasa cu girlanda de rose, mf. pr.

132. Dn'a Mari'a Moldovanu din Siri'a, unu covoru tiesutu din lana, mf. pr.

133. Dn'a Ros'a Popescu din Siri'a, unu saculetiu de tutunu, mf. pr.

134. Dn'a Caliope Boiu din Sabiu, o parechia de pantofi brodariti, mf. pr.

135. Dsiór'a Enia Fizesianu din Toraculu-micu,

(cottulu Torontalu) unu portofoliu de cigare cu brodaritura de margele, mf. pr.

136. Dsiór'a Corneli'a Radulescu din Lugosiu, o curea de pusica brodarita, mf. pr.

137. Dsiór'a Ros'a Fasie din Oradea-mare, o caciula comoda indrita din lana de Berlinu cu fire si cu ciucuru de aur, mf. pr.

138. Dsiór'a Mari'a Mihailovicu din Oradea-mare, unu portofoliu de cigare si lucratu cu margele, mf. pr.

(Va urmá.)

Gâcitura de siacu

de Traianu Popescu.

zi.	se	li-	candu	Ba-	rea	Lasu	di-
só-	a	ron-	di'a	re-	o	u	ci-
u-	r'a	ce	Ieu	Us-	frun-	a-	le
ver-	re,	ne-	tóm-	a-	nei	ro-	gi-
si	su-	se	re	no-	unu	ja-	ier-
Co-	ste-	Candu	sié	n'a	re-	or-	mei
cu;	me	fló-	cii	Dícu	de	Alu	de
'mi	pa-	A-	ducu.	ta,	plini	lu-	Ge-

Se póte deslegá dupa sarutir'a calului.

Deslegarea gâciturei de siacu din nr. 27.

Esti ca unu angeru a mea frumósa,
Tinera, nimfa, raiu ce iubescu,
Lumin'a dílei fétia-ti revérsa,
Ochitei negri me nebunescu.

Singura 'n lume esti pentru mine,
Anima, sufletu, totu ce iubescu,
Numai tu scump'o poti am da bine,
Aibi indurare cá-ci patimescu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele Luis'a Murgu n. Balcu, Iulian'a Petri, Amali'a Vulcanu, Iulian'a Palco, Sofi'a Isfanescu, Elen'a Ociu, Elen'a Cocu; si de la domnii Vasiliu Olariu, I. Selagianu.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. Piatí'a Pesciloru, Nr. 9.